

Põhikooli ajaloo lõpueksam 2023

Hindamisjuhend

- Eksamitööd hinnatakse sooritusprotsendiga. Sooritusprotsent kuvatakse EISis peale punktide sisestamist.
- Kõiki vastuseid hinnatakse täispunktides.
- Avatud vastustega küsimuste õigeid vastuseid võib olla mitu. Selliste ülesannete puhul on hindamisjuhendis toodud vastuste näited. **Töös tuleb õigeks lugeda kõik sisult õiged vastused, mida hindamisjuhendis pole antud.** Punkti andmisel peab hindaja olema veendunud, et õpilasel on teemast või ajastust adekvaatne arusaam. Punkti ei tohi anda, kui fakti-, mõiste- või sõnastusvead näitavad, et õpilane ei oma teemast piisavat ülevaadet või ei suuda oma teadmisi konteksti rakendada. Samuti ei tohi punkti anda küsimusest mööda vastamise korral.
- Arutluse hindamiskriteeriumid on esitatud osaoskuste kaupa. Iga arutlust peab lugema ja hindama vähemalt kaks eksamikomisjoni liiget.
- Võimalikult objektiivse ja võrdse hindamise tagamiseks on soovitatav hinnata kõiki töid korraga üksikülesannete kaupa.
- Kõik punktide märkimiseks ettenähtud kastid tuleb täita. Kui õpilane vastab valesti, tuleb kasti kirjutada null (0), vastamata ülesande puhul tuleb kasti märkida kriips (–).
- Iga ülesande juures tuleb täita kokkuvõttev hindamiskast, mis on osaülesannete kastidest eraldatud jämedama joonega ja asub ülesande töökäsuga samal joonel. Sinna tuleb märkida vastava ülesande osaülesannete eest kogutud punktide summa. Kui ülesandel ei ole osaülesandeid, tuleb ülesande eest antud punktid märkida üksnes jämeda joonega kasti, mille paremas alumises nurgas on järjekorranumber (nagu osaülesannetel).
- Ülesannete kokkuvõtvad punktid tuleb märkida ka eksami I vihiku esilehel olevasse tabelisse.

Näide:

1. Eesti iseseisvumine. 3 p

1.1. Pane Eesti iseseisvumisega seotud sündmused kronoloogiliselt õigesse järjekorda. Alusta varaseimast. 1 p

- 4 Tartu rahu
2 Punaarmee sissetung Narva
1 Eesti Vabariigi väljakuulutamine
3 Võnnu lahing

1.2. Millist nendest päevadest tähistatakse tänapäeval võidupühana? 1 p

Tartu rahu

1.3. Nimeta üks põhjus, miks Tartu rahule allakirjutamine oli Eesti jaoks oluline. 1 p

3 p
1 ÜL 1

1 p
1

1 p
0₂

1 p
–₃

I OSA. ARUTLUS. 15 P

Vali teemadest **üks** ja kirjuta arutlus. Pea meeles, et arutluse sissejuhatus, teemaarendus ja kokkuvõte peavad moodustama seotud terviku. Suunavad küsimused aitavad sul teemat lahti mõtestada. Vali ise neile vastamise järjekord. Arutluse pikkus peaks olema **vähemalt 120 sõna**.

1. Saksamaa valmistumine teiseks maailmasõjaks

1. Millised olid esimese maailmasõja tagajärjed Saksamaale?
2. Millised Saksamaal toimunud sündmused valmistasid ette uut sõda?
3. Kuidas suhtusid Lääne-Euroopa riigid sellesse, et Saksamaa rikkus Versailles' rahulepingu sätteid?
4. Millised olid Saksamaa suhted Nõukogude Liiduga sõja eel?
5. Anna hinnang lääneriikide tegevusele teise maailmasõja puhkemisel.

2. Eesti Vabariigi taastamine: eeldused ja käik

1. Millal taastati Eesti Vabariigi iseseisvus?
2. Millised Nõukogude Liidus toimunud sündmused võimaldasid Eesti Vabariigi taastamise?
3. Milline oli rahva roll Eesti Vabariigi taastamisel?
4. Milline oli lääneriikide roll Eesti Vabariigi taastamisel?
5. Anna hinnang, millised Eestis toimunud sündmused avaldasid iseseisvuse taastamise käigule suurimat mõju.

3. Külma sõda mõjutas kogu maailma

1. Mis oli külm sõda?
2. Too näiteid külma sõja avaldumisvormidest maailma eri nurkades.
3. Põhjenda, miks muutus külm sõda mõnikord relvastatud kokkupõrgeteks.
4. Kuidas mõjutas külm sõda inimeste igapäevaelu?
5. Millised on külma sõja tagajärjed maailmale?

4. Kultuuri areng XX sajandil: sõda ja rahu kultuuri heaks

1. Too näiteid kultuuri arengujoontest XX sajandil.
2. Mil viisil mõjutasid maailmasõjad kultuuri arengut?
3. Kuidas mõjutas külm sõda kultuuri arengut?
4. Mis on massikultuur?
5. Milline oli massikultuuri leviku mõju inimeste tarbimisharjumustele?

ARUTLUSE HINDAMINE

Teksti ülesehitus/struktuur 2 p

- 0 – tekst ei ole sisulis-vormiline tervik (nt puuduvad sissejuhatus ja/või kokkuvõte);
- 1 – teksti ülesehitus on ebaloogiline (nt teksti mõni osa ei täida eesmärki; sissejuhatus või kokkuvõte on teemaga nõrgalt seotud);
- 2 – tekst on ülesehituselt sisulis-vormiline tervik (arutlusel on sissejuhatus, teemaarendus, kokkuvõte).

Teema avamine ja analüüs 4 p

- 0 – tekst ei ole teemakohane, tekstis esitatu on seostamata;
- 1 – tekst vastab teemale, kuid on lihtsakoeline jutustus;
- 2 – teema on avatud pealiskaudselt ja ühekülgsest, põhineb valdavalt näidetel;
- 3 – teema on avatud piisavalt, tekst on kirjeldav-jutustav;
- 4 – teema on avatud põhjalikult, analüüs põhineb võrdlusel, põhjus-tagajärg seostel.

Ajastu tundmine, orienteerumine ajas 2 p

- 0 – õpilane asetab sündmused valesse ajajärku;
- 1 – õpilane orienteerub ajastus, ent ajab segamini sündmuste toimumise järjekorra või toob sisse mõned käsitletavas ajas mitte toimunud sündmused;
- 2 – õpilane orienteerub ajas adekvaatselt.

Faktid 3 p

- 0 – töös on jämedad factivead, näiteid/fakte pole esitatud;
- 1 – faktid pole teemaga seotud, töös on üksikuid kergemaid faktivigu;
- 2 – esitatud on üksikud teemaga seostatud faktid;
- 3 – fakte on esitatud piisavalt.

Järeldused ja hinnangud 2 p

- 0 – järeldused ja hinnangud puuduvad, ei ole teema- või asjakohased;
- 1 – kirjutajal on oma seisukoht, kuid seda ei ole põhjendatud;
- 2 – kirjutajal on oma seisukoht, mis on argumentide ja näidetega põhjendatud.

Õigekeelsus ja stiil 2 p

- 0 – teksti sõnastus on halb või raskesti mõistetav, esinevad tõsised õigekeelsusvead;
- 1 – esineb üksikuid sõnastus- ja/või õigekeelsusvigu;
- 2 – teksti sõnastus ja õigekeelsus on korrektsed.

II OSA. KÜSIMUSED. 60 P

EESTI AJALUGU 30 p

I. EESTI 1918-1944 16 p

1. Eesti Vabariigi loomine ja areng 4 p

1.1. Vali kaks olulist sündmust Eesti sisepoliitikas või majanduses ajavahemikus 1918–1934 ja põhjenda nende mõju. 2 p (üks sündmus ja põhjendus kokku annavad 1 p)

Sündmus: *maareform*

Põhjendus: *Varem mõisatele kuulunud maa jagati eestlastele asundustaludeks.*

Sündmus: *rahareform*

Põhjendus: *1919. aastal võeti vene rublade asemel kasutusele Eesti enda margad ja pennid. 1928. aastal asendati need kroonide ja sentidega.*

Sündmus: *Asutava Kogu valimised*

Põhjendus: *Asutav Kogu oli Eesti rahvaesindus ja seadusandliku võimu organ, mis võttis oma lühikese tegutsemisaja jooksul vastu 1919. aasta maaseaduse, 1920. aasta põhiseaduse ja veel üle 800 seaduse, mis panid aluse Eesti Vabariigi ühiskonnakorraldusele.*

Sündmus: *Pätsi ja Laidoneri riigipööre*

Põhjendus: *Eesti muutus demokraatlikust riigist autoritaarseks, algas nn Vaikiv ajastu.*

Sisult õige vastus annab punkti. NB! Vastus peab olema seotud sisepoliitika või majandusega (näiteks Vabadussõja nimetamine punkti ei anna).

1.2. Nimeta üks isik, kelle tegevus aitas kaasa Eesti Vabariigi loomisele ja/või selle arengule. Põhjenda enda valikut. 2 p

Isik: *Konstantin Päts*

Põhjendus: *Päts oli Eesti riigi üks rajajatest, Eesti Päästekomitee liige, hilisem peaminister, riigivanem ja president.*

Isik: *Johan Laidoner*

Põhjendus: *Laidoner oli Vabadussõjas Eesti vägede ülemjuhataja.*

Isik: *Jaan Tõnisson*

Põhjendus: *Tõnisson oli üks Eesti rahvusliku poliitilise ideoloogia loojaid, Eesti Vabariigi peaminister, Riigikogu esimees ja riigivanem.*

Sisult õige vastus annab punkti.

2. Okupatsioonid 5 p

2.1. Kes on need kaks isikut, keda on karikatuuril 2 kujutatud? Selgita, mille järgi sa otsustasid. 3 p

Vasakpoolne madu: *Adolf Hitler* (piisab perekonnanimest)

Parempoolne madu: *Jossif Stalin* (piisab perekonnanimest)

Põhjendus: *Meestele iseloomulike füüsiliste tunnuste, nt vuntside ja soengu järgi; boamadude kehadel kujutatud sümbolite (vasakpoolsel maal haakristid, parempoolsel maal sirp ja vasar) järgi; boamadude kõhule kirjutatud annekteeritud või okupeeritud riikide järgi.*

2.2. Miks on neid kahte isikut kujutatud karikatuuridel 1 ja 2 nii sarnastena ja koos? Too üks näide sarnasusest nende poliitika elluviimisel ja riikide juhtimisel. 1 p

Mõlemad olid totalitaarsed juhid, kes omasid oma riigis ainuvõimu; mõlemad kasutasid oma poliitiliste vastaste mahasurumiseks ulatuslikku repressiivaparaati; mõlemad soovisid oma riikide territooriumi suurendada ja uskusid, et sõda on selle eesmärgi soovitamiseks igati sobiv vahend jne.

2.3. Karikatuuridel kujutatud meeste juhitud riigid sõlmisid 23. augustil 1939 mittekallaletungilepingu, mis on tuntud Molotovi-Ribbentropi pakti nime all. Kuidas mõjutas see leping Eesti ja teiste Balti riikide saatust? 1 p

Saksamaa ja Nõukogude Liit jagasid (MPR salajase lisaprotokolliga) Ida-Euroopa omavahel huvisfäärideks. Eesti, Läti ja hiljem ka Leedu jäid Nõukogude Liidu huvisfääri. See võimaldas Nõukogude Liidul Balti riigid 1940. aastal okupeerida.

Lepiti kokku Poola ründamises ja jagamises. Sellega sai alguse teine maailmasõda, mille käigus kaotasid Balti riigid oma iseseisvuse.

Sisult õige vastus annab punkti.

3. Deklaratsioon Eesti rahvale 4 p

3.1. Missugusel eesmärgil loodi Eesti Vabariigi Rahvuskomitee? 1 p

Eesti Vabariigi Rahvuskomitee loodi Eesti omariikluse taastamise koordineerimiseks.

3.2. Missugusele 21. juunil 1940. aastal Eestis toimunud sündmusele on viidatud allikas 1? 1 p

Juunipöördele ehk Nõukogude Liidu vägede kontrollitud riigipöördele.

3.3. Miks tegi Eesti Vabariigi Rahvuskomitee rahvale pöördumise (allikas 2) just augustis 1944? 1 p

1944. aasta augustis muutus olukord idarindel. Saksa väed pidid taanduma ja tekkis lootus Eesti Vabariiki taastada.

Sisult õige vastus annab punkti.

3.4. Kuidas suhtus Rahvuskomitee okupatsioonivõimude tegevusse? Too allikatest kaks näidet. Mõlemad õiged 1 p.

Eesti juhid taunisid okupatsioonivõimude tegevust. Okupatsioonivõimude tegevust peeti põhiseaduse vastaseks ja õigustühiseks, rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud eeskirjade vastaseks (vägivallaaktid) ja selle eesmärgiks peeti soovi Eesti riiki ja

rahvast hävitada.

Sisult õige vastus annab punkti.

4. Märtsipommitamine 3 p

4.1. Millise linna pommitamisest allikas räägib? 1 p

Tallinna linna

4.2. Millise sõja ajal allikas kirjeldatud sündmus toimus? 1 p

Teise maailmasõja

4.3. Miks kasutatakse sõdades linnade ja seal elavate tsiviilelanike pommitamist? 1 p

Inimeste vastupanuvõime ja -tahte hävitamiseks, nende hirmutamiseks.

Sisult õige vastus annab punkti.

II. EESTI 1944-1991 8 p

1. Eesti Nõukogude Liidu koosseisus 3 p

1.1. Otsusta, kas Nõukogude okupatsiooniga seotud mõiste on seotud majanduse, poliitika või kultuuriga. Kirjuta mõiste ees olev number õigesse lahtrisse. 6–7 õiget 2 p, 4–5 õiget 1 p.

- 1 – Rahvarinde asutamine*
- 2 – IME*
- 3 – kolhoos*
- 4 – industrialiseerimine*
- 5 – laulupidu*
- 6 – metsavennad*
- 7 – rubla*

Majandus	Poliitika	Kultuur
2, 3, 4, 7	1, 6	5

1.2. Vali ülesandest 1.1. üks mõiste ja ava selle tähendus. 1 p

Mõiste: *kolhoos*

Tähendus: *Nõukogude Liidule iseloomulik ühismajand, põllumajandusettevõtte, milles tootmisvahendid on kolhoosi liikmete ühisomand*

Mõiste: *industrialiseerimine*

Tähendus: *suurtööstuse eelisarendamine*

Mõiste: *metsavennad*

Tähendus: Eesti, Läti ja Leedu partisanid, kes võitlesid aastatel 1944–1978 Nõukogude võimu vastu ja varjasid end metsas

Mõiste: rubla

Tähendus: Nõukogude Liidus käibel olnud valuuta

Sisult õige vastus annab punkti.

2. Eestlased väljaspool Eestit 3 p

2.1. Miks lahkus aastatel 1939-1945 läände palju eestlasi? 1 p

Inimesed põgenesid Nõukogude Liidu okupatsiooni ja repressioonide eest; kardeti nõukogude võimu.

Sisult õige vastus annab punkti.

2.2. Miks vähenes aastatel 1939-1945 eestlaste koguarv Eestis ja väljaspool Eestit 145 000 inimese võrra? Nimeta kaks põhjust. 2 p

Teises maailmasõjas suri palju eestlastest sõdureid; sõja käigus hukkus palju tsiviilisikuid (nt pommitamised, hävituspataljoni tegevus jm); repressioonid; negatiivne loomulik iive ehk vähenenud sündivus ja suurenenud suremus (puudulik arstiabi jm).

Kumbki sisult õige vastus annab punkti. Õigeks tuleb lugeda nii üldised põhjused kui konkreetsed näited. NB! Õigeks ei tohi lugeda põhjusi, mis käivad Eestis elanud vähemuste, aga mitte eestlaste kohta (nt holokaust).

3. Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine 2 p

3.1. Kellega kohtus VNFSV Ülemnõukogu esimees Boriss Jeltsin Eestis 13. jaanuaril 1991 (pildil vasakul istuv mees)? 1 p

Arnold Rüütel (piisab perekonnanimest)

3.2. Nimeta veel üks oluline sündmus Eesti ajaloos, mis leidis aset 1991. aastal. 1 p

Eestis viidi läbi iseseisvusreferendum, Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine, Eesti liitus ÜROga.

Sisult õige vastus annab punkti.

III. EESTI 1991-2004 6 p

1. Sündmused 2 p

Märgi tabelis plussiga (+), kas sündmus toimus enne või pärast Eesti iseseisvuse taastamist. Kõik õiged 2 p, 3–4 õiget 1p.

Enne	Sündmus	Pärast
+	IME	
	Nõukogude rubla asendamine Eesti krooniga	+

	Eesti ühinemine Euroopa Liiduga	+
+	Laulev revolutsioon	
	Põhiseaduse vastuvõtmine rahvahääletusel	+

2. NATO 4 p

2.1. Mida tähendab NATO? Märki õige vastus plussiga (+). 1 p

☒	Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon
☐	Rahvusvaheline kaitseorganisatsioon
☐	Nõukogude Alliansi Turvalisuse Organisatsioon
☐	Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

2.2. Miks tundus 1990. aastate alguses võimatu, et Eestist võiks saada NATO liige? 1 p

Balti riikides, sh Eestis, viibisid kuni 1994. aasta augustini võõrriigi Venemaa väed. Venemaa oli endiste liiduvabariikide NATO-sse astumise vastu.

2.3. Mis aastal liitus Eesti NATOga? 1 p

2004. aastal

2.4. Samal ajal kui Balti riigid liitusid NATO-ga, astusid nad veel teise riikide ühenduse liikmeks. Nimeta see ühendus. 1 p

Euroopa Liit

MAAILMA AJALUGU 30 p

IV. MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL 6 p

1. Saksamaa 4 p

1.1. Kas tekstis kirjeldatud riik oli demokraatlik või diktatuurne? Märki õige vastus plussiga (+). 1 p

☐	Demokraatlik
☒	Diktatuurne

1.2. Too tekstist välja kaks selles kirjeldatud ideoloogia tunnust. 2 p

Individuaalsed õigused ei omanud tähtsust, olulised olid „rahvuse“ huvid; üldise heaolu kontseptsiooni aluseks oli rahva tervis, mille ohuteguriteks loeti pärilike haiguste ja puuetega inimesi ning ebaproduktiivseid elemente nagu kurjategijad, prostituudid või inimesed, kes keeldusid töötamast.

Kumbki sisult õige vastus annab punkti.

1.3. Missugust ideoloogiat on tekstis kirjeldatud? Märki õige vastus plussiga (+). 1 p

☐	Kommunism
☒	Natsism
☐	Fašism

2. Maailmamajandus sõdade vahel 2 p

Otsusta, millise riigi maailmasõdade vahelist majandust väide kirjeldab. Kirjuta vastuste pangas oleva riigi nimi tabelisse väite ette. Üks väide jääb üle. Kõik õiged 2 p, 2–3 õiget 1 p.

Riik	Väide
<i>Saksamaa</i>	Kriisist aitas väljuda valmistumine sõjaks.
<i>Nõukogude Liit</i>	Majandust arendati viisaastakuplaanide alusel.
	Maaseaduse alusel riigistati mõisate vara.
<i>USA</i>	Majanduskriisist väljuti New Deal'i ehk Uue kursi alusel.
<i>Suurbritannia</i>	Majanduskriisi mõju vähendas asumaade rohkus.

V. TEINE MAAILMASÕDA 10 p

1. Sõjasündmused 4 p

1.1. Stalingradi lahingut (23.08.1942-02.02.1943) peetakse üheks teise maailmasõja murdelahinguks. Otsusta, kas teise maailmasõjaga seotud sündmus toimus enne või pärast Stalingradi lahingut. Märki sobivasse lahtrisse pluss (+). Kõik õiged 2 punkti, 3–4 õiget 1 punkt.

Enne	Sündmus	Pärast
	ÜRO asutamine	+
+	Müncheni kokkulepe	
	Normandia dessant	+
+	Austria anšluss	
	Jaapani alistumine	+

1.2. Millised sündmused toimusid Euroopas ja millised Vaiksel ookeanil? Märki sobivasse lahtrisse pluss (+). Kõik õiged 2 p, 3–4 õiget 1 p.

Euroopa	Sündmus	Vaikne ookean
+	Normandia dessant	
+	Stalingradi lahing	
	Pearl Harbori pommitamine	+
	Midway lahing	+
+	Kurski lahing	

2. Nõukogude Liidu liiduvabariigid ja iseseisvad riigid 3 p

Jaota riigid iseseisvateks riikideks ja Nõukogude Liidu liiduvabariikideks vastavalt tabeli päisele. Kirjuta riigi ees olev number tabeli õigesse lahtrisse. Kasuta vastamisel atlase abi. 7–8 õiget 3 p, 5–6 õiget 2 p; 3–4 õiget 1 p.

1 – Rumeenia	5 – Poola
2 – Eesti	6 – Soome
3 – Türgi	7 – Ukraina
4 – Leedu	8 – Valgevene

Riigid, mis olid enne ja pärast teist maailmasõda Nõukogude Liidu liiduvabariigid.	Riigid, mis olid enne teist maailmasõda iseseisvad riigid, pärast teist maailmasõda Nõukogude Liidu liiduvabariigid.	Riigid, mis olid enne ja pärast teist maailmasõda iseseisvad riigid.
7, 8	2, 4	1, 3, 5, 6

4. Sõja lõpp 3 p

4.1. Nimeta Saksamaa pealinn. 1 p

Berliin

4.2. Mis aastal Saksamaa alistus? 1 p

1945. aastal

4.3. Kes Saksamaa liitlastest jätkas peale Saksamaa alistumist sõdimist? 1 p

Jaapan

VI. KÜLM SÕDA JA IDABLOKI LAGUNEMINE 9 p

1. Sõjalised blokid 3 p

1.1. Nimeta Nõukogude Liidu moodustatud sotsialistlikke riike koondav sõjalis-poliitiline blokk külmas sõjas. 1 p

Varssavi Lepingu Organisatsioon ehk VLO

1.2. Nimeta kaks sellesse sõjalisse blokki kuulunud riiki lisaks Nõukogude Liidule. 1 p

Saksa Demokraatlik Vabariik, Poola, Tšehhoslovakkia, Ungari, Rumeenia, Bulgaaria, Albaania (lõpetas toetamise 1961, lahkus organisatsioonist 1968)

Õpilane saab 1 p, kui on nimetanud kaks õiget riiki.
--

1.3. Nimeta üks sellesse blokki mitte kuulunud Euroopa sotsialistlik riik. 1 p

Jugoslaavia, 1968. aastast ka Albaania

2. Külma sõja kriisid 3 p

2.1. Karikatuuril on kujutatud Kuuba kriisi. Mis nime all Kuuba kriisi veel tuntakse? 1 p

Kariibi kriis, raketikriis

2.2. Mis riiki või selle liidrit kujutab karikatuuri paremas ülemises nurgas üle horisondi vaatav kiilaspea? 1 p

Nikita Hruštšovi, Nõukogude Liitu

2.3. Nimeta veel üks külma sõja ajal aset leidnud relvakonflikt. 1 p

Korea sõda, Suessi kriis, Vietnami sõda, Afganistani sõda jm

Sisult õige vastus annab punkti.

3. Nõukogude Liidu lagunemine 3 p

3.1. Millisel pildil on NLKP KK peasekretär Mihhail Gorbatšov? 1 p

+

3.2. Tõmba joon alla mõistetele, mis seostuvad Mihhail Gorbatšovi valitsusajaga. 1 p

perestroika stagnatsioon repressioonid sulaaeg glasnost

Õpilane saab 1 p, kui on märkinud ainult õiged variandid. Kui lisaks kahele õigele vastusele on märgitud ka mõni liiane, siis punkti ei saa.

3.3. Vali üks ülesandes 3.2. nimetatud mõiste ja ava selle tähendus. 1 p

Mõiste: *perestroika*

Tähendus: *Nõukogude Liidu majandussüsteemi ümberkorraldamine ja liberaalseerimine (ettevõtete suurem iseseisvus, erasektori arendamine)*

Mõiste: *stagnatsioon*

Tähendus: *seisak; Nõukogude Liitu 1964-1985 iseloomustanud majanduslik ja ühiskondlik tardumus*

Mõiste: *repressioonid*

Tähendus: *surve avaldamine, mahasurumine, karistamine; inimeste või gruppide tagakiusamine poliitilistel põhjustel*

Mõiste: *sulaaeg*

Tähendus: *Stalini surmale järgnenud aeg Nõukogude Liidus, mil paljastati Stalinismi kuritead ja lõdvendati nõukogude režiimi survet*

Mõiste: *glasnost*

Tähendus: *avalikustamispoliitika ja sõnavabaduse suurendamine Nõukogude Liidus*

VII. KULTUUR XX SAJANDIL. ELUOLU XX SAJANDI TEISEL POOLEL 5 p

1. Tarbimisühiskond 3 p

1.1. Nimeta üks leiutis, mis aitas kaasa tarbimisühiskonna tekkele. 1 p

Konveiersüsteem

Sisult õige vastus annab punkti.

1.2. Nimeta üks sündmus, mis XX sajandil tarbimist mõneks ajaks pidurdas. 1 p

Esimene maailmasõda, ülemaailmne majanduskriis, teine maailmasõda

1.3. Mis sündmus aitas avada uusi turge McDonaldsile, Coca-Colale ja teistele lääne firmadele? 1 p

Nõukogude Liidu kokkuvarisemine; kahepooluselise maailma lõpp.

2. Sport, kultuur ja poliitika 2 p

Otsusta, kas väide on tõene (+) või väär (-). Kõik õiged 2 p, 2–3 õiget 1 p.

Väide	+/-
Külma sõja vastasseis avaldus ka spordis.	+
Maailmasõdade ajal olümpiamänge ei toimunud.	+
Lääne kultuurisaavutused nagu <i>rock'n'roll</i> ja popmuusika olid Nõukogude Liidus täiesti tundmatud.	-
Ameerika filmitööstus muutus populaarseks XX sajandi keskel.	-